

DOI 10.36074/26.06.2020.v1.08

ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДУ ВИБОРУ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Смельянов Олександр Юрійович

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка»

УКРАЇНА

Забезпечення економічного розвитку підприємств потребує від них здійснення фінансово-інвестиційної діяльності. Ця діяльність, виходячи з її назви, включає два головні напрями: пошук та залучення потрібних коштів з тих чи інших їх джерел та вкладення цих коштів у певні об'єкти інвестування. Такими об'єктами можуть виступати устаткування, інші види основних засобів, оборотні кошти тощо [1, 2]. При цьому можливості підприємств щодо придбання ними цих об'єктів безпосередньо визначаються обсягами фінансових ресурсів, які ці підприємства здатні акумулювати [3]. Своєю чергою, ця здатність значною мірою визначає величину потенціалу економічного розвитку суб'єктів господарювання [4], зокрема, можливості технологічних змін на них [5].

Початковим етапом управління фінансово-інвестиційною діяльністю фірм є розроблення й обґрунтування їх фінансово-інвестиційних стратегій. Такі стратегії мають на меті, насамперед, виокремлення загальних напрямів фінансово-інвестиційної діяльності підприємства. Оскільки цих напрямів є багато (зокрема, за способами отримання фінансових ресурсів та за об'єктами інвестування), то існує багато типів фінансово-інвестиційних стратегій розвитку підприємств. Внаслідок цього підприємствам слід обирати певну комбінацію (портфель) таких стратегій, що потребує їх попереднього обґрунтування.

Загалом, можна виділити п'ять основних груп факторів, які у тій чи іншій мірі обумовлюють вибір портфелю фінансово-інвестиційних стратегій підприємства: чинники, що характеризують власника (власників) підприємства; чинники, що характеризують фінансово-виробничий стан підприємства; чинники, що характеризують умови інвестиційної діяльності; чинники, що характеризують об'єкт інвестування; чинники, що характеризують інвестиційне рішення, яке приймається. До останньої з перелічених груп факторів, насамперед, належать мета прийняття інвестиційного рішення (отримання прибутку, досягнення соціального ефекту, запобігання зменшенню величини доходу тощо) та сутність процедури розробки інвестиційного рішення (вибір найкращого технологічного способу виробництва, визначення потрібного обсягу капіталовкладень, знаходження раціональної черговості реалізації інвестиційних проектів, визначення оптимальної структури джерел фінансування інвестицій тощо).

Аналізування мотивації, яка зумовлює вибір підприємствами тієї чи іншої комбінації фінансово-інвестиційних стратегій, з подальшим узагальненням його результатів відіграє суттєву роль при здійсненні регулювання інвестиційних процесів на макрорівні, оскільки такий аналіз дає змогу визначити перелік основних чинників, які впливають на рівень інвестиційної активності у країні на

певному етапі розвитку її економіки та розробити комплекс заходів щодо державного регулювання інвестиційних процесів. Так, у сучасних умовах більшість суб'єктів господарювання в Україні обирають комбінацію таких стратегій: пріоритету споживання перед нагромадженням, внутрішнього фінансування, невиходу у нові галузі, короткострокового горизонту планування. Такий вибір, який викликаний, насамперед, дією чинників, що характеризують умови здійснення інвестиційної діяльності підприємств, обумовлює теперішній низький рівень інвестиційної активності в Україні.

Як впливає з вищевикладеного, на вибір портфелю фінансово-інвестиційних стратегій підприємства впливає значна кількість різноманітних чинників, що характеризують як внутрішнє, так і зовнішнє середовище суб'єкта господарювання. Очевидно, що для різних підприємств рівень цих чинників може бути різним; при цьому багато з цих чинників важко піддаються безпосередньому кількісному вимірюванню. У зв'язку з цим для оцінювання їх величини доцільно використати метод експертного опитування.

Якщо розглянути різні види фінансово-інвестиційних стратегій підприємства, то можна зробити висновок про те, що на вибір певної стратегії за кожною їх класифікаційною ознакою впливають не усі чинники з п'яти названих вище груп, а лише деякі з них. У зв'язку з цим, необхідним є визначення переліку тих чинників, які впливають на вибір кожного виду фінансово-інвестиційних стратегій підприємства, тобто кожному виду таких стратегій необхідно поставити у відповідність певну сукупність чинників, що впливають на його вибір. Тоді, скориставшись результатами експертного опитування, можна знайти сумарну усереднену оцінку за кожною сукупністю чинників та порівняти її з максимально можливою сумарною оцінкою.

Обґрунтування вибору певного виду фінансово-інвестиційної стратегії підприємства можна здійснити, скориставшись такою формулою:

$$P_j = \sum_{i=1}^{n_j} S_{ij} / S_{\max j}, \quad (1)$$

де P_j – інтегральний показник вибору певного виду фінансово-інвестиційної стратегії з j – тої групи таких стратегій;

n_j – кількість чинників, які впливають на вибір певного виду фінансово-інвестиційної стратегії з j – тої групи таких стратегій;

S_{ij} – бальна оцінка експертами i – того чинника, який впливає на вибір певного виду фінансово-інвестиційної стратегії з j – тої групи таких стратегій, балів;

$S_{\max j}$ – максимально можливе сумарне значення результату експертного оцінювання усієї сукупності чинників, що впливають на вибір певного виду фінансово-інвестиційної стратегії з j – тої групи, балів.

Чим більш наближеною буде сумарна усереднена оцінка за кожним класом фінансово-інвестиційних стратегій підприємства до її максимального або мінімально можливого значення, тим менш збалансованою повинна бути стратегія відповідного класу. І, навпаки, чим більше наближається сумарна усереднена оцінка за кожним класом фінансово-інвестиційних стратегій підприємства до її середнього можливого значення, тим більш збалансованою повинна бути стратегія даного класу. Провівши відповідні розрахунки за кожним класом фінансово-інвестиційних стратегій, можна обрати їх раціональну комбінацію, тобто сформувавши найкращий портфель фінансово-інвестиційних стратегій діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

- [1] Амоша, О. І., Булєєв, І. П. & Шевцова, Г. З. (2007). Інноваційне оновлення техніко-технологічної бази промислового виробництва на синергетичних засадах: теорія і практика. *Економіка промисловості*, (1(36)), 3-9.
- [2] Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Крет, І. З. (2013). Методичні засади оцінювання економічної ефективності впровадження ресурсозберігаючих технологій на промислових підприємствах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління»*, (754), 18-25.
- [3] Гладій, С. (2005). Фінансовий механізм інвестування інноваційного розвитку: теоретико-методологічний підхід до управління. *Наука молода*, (3), 109-115.
- [4] Коновал, В. В. (2014). Оцінювання потенціалу розвитку підприємств легкої промисловості. *Вісник Херсонського державного університету*, (6 (2)), 206-209.
- [5] Lesinskiy, V., Yemelyanov, O., Zarytska, O., Symak, A. & Koleshchuk, O. (2018). Substantiation of projects that account for risk in the resource-saving technological changes at enterprises. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, (6(1)), 6–16.

DOI 10.36074/26.06.2020.v1.09

ОГЛЯД ПЕРСПЕКТИВ ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ МЕТОДІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

ORCID ID: 0000-0003-2294-0629

Полях Катерина Володимирівна

Викладач кафедри менеджменту та інформаційних технологій
Черкаський навчально-науковий інститут «Університет банківської справи»

Курочка Сергій Олександровий

здобувач вищої освіти факультету управління та права
Черкаський навчально-науковий інститут «Університет банківської справи»

УКРАЇНА

На сьогоднішньому етапі нові цифрові технології, інноваційні бізнес-моделі проникають в усі сфери господарського життя суспільства, впливаючи на саму суть економіки, формуючи в ній якісні структурні зміни.

Дослідники і фахівці виділяють такі основні напрями розвитку цифрових технологій сучасності та майбутнього: (рис.1): штучний інтелект і машинне навчання (AI and Machine Learning); Блокчейн і криптовалюта (Blockchain and Cryptocurrencies); Великі дані (Big Data); Доповнена і віртуальна реальність (AR / VR); Чат-Боти і віртуальні помічники (Bots and Virtual Assistants); Мобільність і кібербезпека (Mobile and Cybersecurity); Інтернет речей (IoT - Internet of Things); Штучні нейронні мережі (Artificial Neural Networks).

Зазначені вище позиції так чи інакше мають свою інтерпретаційні основу при функціонуванні структурних підрозділів та організації в цілому. Розглянемо окремо сутність та завдання кожної з перерахованих технологій.

Штучний інтелект (AI) і машинне навчання (Machine Learning) - набір методологічних підходів (алгоритмів) і наявних реальних можливостей, завдяки яким потужні комп'ютерні системи можуть знаходити в своїх масивах оперативної і зовнішньої пам'яті такі дані, які спочатку могли і не передбачатися, так як були повністю невідомі їх нові взаємозв'язки і закономірності. Штучний